

Comara

Tinerimei Române

ABONAMENT ANUAL:

Pe un an.....Lei 180—
Pe un jumătate an.....Lei 100.—
Autorități și instituțiuni.....Lei 500—
In streinătate dublu.

**ANUNȚURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC
LA ADMINISTRATIA ZIARULUI
CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 36**

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA:
Cluj, Strada Regina Maria Nr. 36. — Telefon: 7-69

Criza partidului liberal

Ionel Brătianu a dispărut din viață tocmai în pragul marelui victoriațional-țărănist, astfel că soarta țării a fost ferită de rușinea unei înfrângeri și de umilinta unei capitulări necondiționate în fața „avocatului” dela Blaj.

Ultimul dictator, cu atitudini și obiceiuri orientale, s'a încrezut atât de mult în puterile sale, în talentul său politic, a înregistrat atâtea succese politice — nu importă prin ce mijloace — încât era imposibil să nu desconsidere orice altă mișcare adversă, orice altă forță politică, era abnormal să nu fi trecut nemuritor și rece pe lângă și peste acela, care era chemat să-i turbure somnul și să-i încrucișeze planurile.

Iuliu Maniu și-a exprimat dublul său regret cu ocazia parentării morții dela Florica: (dispariția unui mare bărbat de stat și trecerea la cele eterne a unui adversar, a singurului său adversar politic serios, în preajma luptei decisive).

Noi putem înțelege acest ultim regret al dlui Maniu, care zi de zi, an de an, timp de un deceniu a lucrat la înfrângerea puternicului său adversar, și când cercurile de asediu erau atât de strânse, încât dușmanul nu mai putea acționa, nu mai putea respira, acesta dispărea pe neașteptate, lăsând comandamentul unui frate dărz, dar ursuz și absolut apolitic. „Cu slăbănogul acesta terminăm în foarte scurt timp, mai repede decât s'ar crede” spunea deseori dl Iuliu Maniu. Lupta, se vede, nu-l mai pasiona, deoarece era redusă la jocul pisicii cu șoricelul captiv. Vintilă înregistra automat ce dl Maniu vroia, sau mai precis, cădea în toate cursele întinse, reacționând docil, spre mirarea tuturor, la manevrele de derutare ale șefului național-țărăniștilor, par'că ar fi fost vorba de o înțelegere, de un fel de joc de războiu.

Partidul liberal pierduse cu totul inițiativa. În fața ofensivei impetuoză a național-țărăniștilor, nu le-a rămas altceva, decât apărarea dărză și inevitabila capitulare. La contra ofensivă nu s'a gândit nimeni în partidul liberal — prea era putred acest organism.

A venit marea zi a biruinței și cu ea crepusculul partidului liberal. Victoria lui Iuliu Maniu, cu toate schimbările în comandamentul liberal, e mare, e grandioasă. Când ne gândim că acest bărbat de stat providențial a pornit la luptă cu partidul său oțelit în frământările politice ale trecutului, dar lipsit de mijloace financiare, de resurse materiale absolut indispensabile activității politice, mai ales în vechiul Regat, având în fața sa toată puzderia partidelor istorice, adversitatea camarilei, oligarchia fi-

nanciară a liberaților și dușmănia presei, abia atunci ne putem da seama de munca uriașă depusă de Iuliu Maniu în organizarea victoriei. În acest mediu necunoscut și ostil strategul Iuliu Maniu a trebuit să opereze cu multă precauțiune și abilitate, să avanseze foarte încet, să cucerească pas cu pas pozițiile adverse. A trebuit să se dea o luptă crâncenă, o bătălie fără precedent în analele vieții politice a României pentru smulgerea victoriei. Și a reușit.

Iuliu Maniu a raliat în jurul său toate forțele vii ale națiunii, a lichidat partidele istorice — afară de cel liberal, — a unit într'un singur și puternic instrument politic mișcările democratice postbelice, a organizat masele, s'a impus conducător necontestat al acestora — și a învins prin lupta bărbătească, luând puterea singur, fără condițiuni.

Miopia liberalilor, agravată prin furia eșecului suferit, a ușurat, sarcina dlui Maniu să înfăptuiască cu'n ceas mai de vreme restaurarea monarhiei prin aducerea legitimului moștenitor de tron. Felul magistral cum prințul Carol a fost adus în țară și proclamat rege, a biciuit furia vintilească până la paroxism, care s'a manifestat în nerecunoașterea actului dela 9 Iunie a. c. Aceasta a fost, desigur, cea mai gravă greșeală a partidului liberal, din orice punct de vedere s'ar analiza.

Prin hotărârea luată s'au izolat ei singuri de Tron, s'au scos singuri din circulația politică, ceea ce fatal trebuia să ducă la sciziune, defecturi și la izolarea actualului șef, Vintilă Brătianu.

E greu de preconizat ce roluri joacă în actuala situațiune amadorii partidului, dl Duca, Argetoianu și ceilalți aleși dintre aleși. Solidarizarea lui Iani Dukas cu V. Brătianu este mai mult decât suspectă. Căci șefia lui Duca era asigurată și susținută de toți fruntașii liberali. Atunci? A vrut poate să ajungă cu'n ceas mai de vreme stăpânul partidului, compromițând pe Vintilă? Poate, dar e greu de crezut, pentru că prin declarațiile celebre s'a angajat mai grav decât șeful în politica acestuia de: nu recunoaștem. Duca a devenit astfel misterios. Argetoianu nu prea contează în partidul liberal, unde este considerat om abil dar ca un intrus și tolerat. Și drumurile lui sunt confuze. Pe de o parte aprobă pe Vintilă, iar pe de alta cere audiențe secrete și nu suflă nici un cuvânt asupra intențiilor sale.

După cât se poate judeca azi situația, este cert că acțiunea lui Gh. Brătianu ar fi singura salvare pentru istoricul partid, dacă ar reuși. Se pare însă că, deși a primit până în prezent numeroase adeviziuni și pre-

țioase indemnuri, grosul carnivorilor a rămas în tabăra Vintilistă. E greu de părăsit prada adunată în mod samavolnic decenii de-a rândul, se cere prea mult bieților oameni ca să părăsească meseria și grătarul partidului. Deși 99 la sută sunt sufletește cu Gh. Brătianu și dacă nu pentru persoana, în orice caz pentru fondul acțiunii lui.

Noi nu putem crede în reușita deplină a lui Gh. Brătianu. Real judecând, trebuie să ne dăm seama că lupta politică reclamă „oxigen”, cere jertfe materiale, pe cari noii veniți despicați din corpul de origine nu vor putea să le aducă. Și pe această temă va eșua *georgismul*. Mai există o posibilitate de discutat. Nu-i exclus ca G. Brătianu să fie înțeles cu Duca. De ce să nu ne asigurăm și posibilitatea unei reconcilierii cu regele în cazul extrem, își zice dl Duca. Așa se poate explica și *politica de expectativă*. Până când va dispune V. Brătianu de instituțiile economice ale partidului și ale finanței liberale, până atunci nu vedem posibilitatea unei reușite a lui George.

În orice caz istoricul partid trece printr'o gravă criză și se zvârcolește într'o tragedie impresionantă. Incolțit de adversari și sfâșiat în interior de cei nemulțumiți cu atitudinea dukisto-vintilistă și de cei rebeli contra spiritului sectar, partidul liberal sau își schimbă programul și ideologia, metodele și mentalitatea, sau merge spre lichidare.

O singură posibilitate de a eși din impasul actual: Declararea fidelității față de Tron și Rege, mea culpa în fața întregii țări.

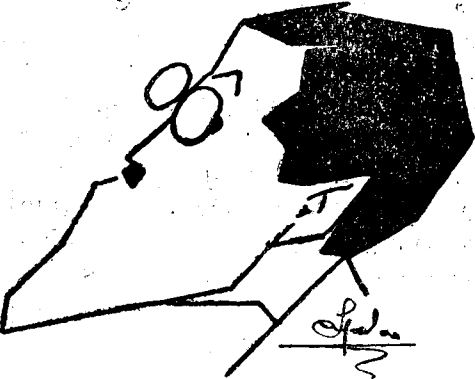
Și acest colac de salvare li se va arunca cu prilejul încoronării M. S. Regele Carol II.

I. GRUIA

Îmbunătățirea serviciului P. T. T.

Este în deobște cunoscut și reprobabil halul în care a fost redus serviciul nostru P. T. T. și îndeosebi serviciul telefonic. Gospodăria ruinătoare a dlui Vintilă Brătianu, Tankred et Co. cari au târât economia țării spre panta cea mai periculoasă, a unei ruinari sigure, nicăiri, poate, nu și-a aflat o exteriorizare mai înspăimântătoare ca și tocmai la serviciul nostru telefonic.

Țara lipsită de bani, ce putea să facă guvernul dlui Maniu spre a reface rețeaua noastră telefonică și telegrafică. Singura posibilitate salvatoare era concesionarea lor unui grup financiar serios.

D. ministru V. Madgearu.

Executarea acestui plan, la care s'a lucrat mult și cu suflet, a fost terminat săptămâna trecută, când concesiunea a fost acordată unui grup mare financiar, grupului Morgan.

Dl Ministru al Industriei și Comerțului dl V. Madgearu după ce a terminat cu totul lucrările necesare, a supus spre aprobarea Consiliului de miniștri aceasta concesionare. Consiliul a aprobat.

Guvernul Maniu, care a plecat la drumul greu al guvernării cu un

(Continuare pe pag. II-a)

Din activitatea M. Sale Regelui Carol II.

M. S. Regele Carol II de Care ne-am legat cele mai mari speranțe, în ce privește ameliorarea situației generale a țării și îndulcirea sorții neamului nostru, intrând în funcțiunea prerogativelor Sale regale, a început a desvolta o muncă uriașă. M. S. lucră pe zi cu diversii Săi sfințici, câte 15 ore, interesându-se până și de detaliile cele mai mici ale trebuțiilor obștești. Spre a putea primi un tablou perfect al situației generale, M. S. Regele, a introdus o inovație de mare valoare în tradiția vieții de Stat. De acum înainte Suveranul va prezida în fiecare săptămână un Consiliu de Miniștri, ținut la Palatul regal. Majestatea Sa, și

prin aceasta dovedește că speranțele noastre nu că nu vor fi realizate, ci întrecute cu mult.

Curtea M. Sale ne-a vestit o mare bucurie, săptămâna trecută. Regele va vizita orașele mai mari ale Țării Sale. Țara așteaptă cu o nespusă bucurie să-și vadă noul Suveran, și să-I aducă dovezi despre cea mai simțită bucurie pentru reînțorcerea Sa în țară, să-L convingă despre adâncul devotament și supunere ce-I poartă fiii țării Sale, fără deosebire de bogat, sărac, fără deosebire de neam și lege.

Cum se explică deficitele Operei din Cluj

O temă, care ne frământă de mult, și de care nu ne-am ocupat până azi, pentru ca prin critica noastră obiectivă să nu îndepărtăm și puținul public, care a mai adus jertfa participării la spectacolele operei

La începutul stagiunii din urmă am observat numai decât, că nimic ori poate prea puțin s'a schimbat față de celalalt an, și asta ne-a fost suficient să bănuim atunci, ceea ce putem verifica acum cu șocoteli gata, că Opera din Cluj, va funcționa în stagiunea această slab de tot. Și constatăm cu regret simțit, că am avut dreptate.

Acum când într'o serie de articole, vom încerca a explica deficitele — materiale și morale — ale Operei din Cluj, pentru ca pe viitor să fie eliminate cauzele, ținem să declarăm că dacă vom fi asprii în judecată să nu fim condamnați căci nici o rancună, nici un sentiment străin de dragostea noastră pentru artă, nu ne îndeamnă să scriem altfel, decât așa cum ne-am format păreri frecventând asidu spectacolele.

Seria explicării deficitelor, credem că o putem începe cu personalul superior.

Dl Director general, Constantin Pavel. Nimic rău de spus. Suflet artistic, cu un gust artistic rafinat, peste care însă autoritățile superioare au trecut nu odată cu o condamnabilă ușurătate. Încercând a-i face într'o singură propoziție bilanțul meritelor și vinovățiilor sale, credem a nu greși afirmând că poate îi trebuia un sfetnic mai bun, în ce privește chestiunile de economie și în chestiuni de ordin pur comercial. Dsa dominat de un puternic simț artistic, e logic să nu aibe aceeași erudiție și în cele de ordin material. I-l vedem bucuros multă vreme în fruntea supremei instituții artistice din Ardeal.

Consiliul de Administrație al Operei. Cuprinde elemente valoroase, incontestabil. Sunt multe persoane care s'au distins pe multe terenuri de activitate, și s'au afirmat ca elemente foarte prețioase în viața publică. Nu e vina lor că au fost „implicați” în conducerea Operei. Un consiliu de administrație, altul decât actualul, bineînțeles că ar putea aduce mari posibilități de dezvoltare primei scene din Ardeal. Câtă vreme însă va putea intra în Consiliu până și președintele de onoare al birjafilor din Cluj nu-i mirare că lucrurile nu merg tocmai strună. Cu aceasta con-

(Continuare din pagina 1-a.)

Îmbunătățirea serviciului P. T. T.

plan economic vast, pe urma căruia țara urma să fie înzestrată și cu cele mai necesare instalațiuni tehnice, iată că se ține de program.

Încălziți de cele mai bune speranțe pentru îmbunătățirea atât de necesară la serviciului nostru telefonic și telegrafic, felicităm guvernul, care a depus atâta pricepere și muncă spre a da țării o avere mare, fără a simți aceasta greutatea, cari se reclamă în asemenea opere mari.

statare n'am dori însă să jignim cătuși de puțin pe acei membri ai Consiliului, cari într'adevăr sfîntesc locul pe care-l ocupă.

Publicul mare, n'are posibilitate să aibe muncă aparte a fiecărui membru din Consiliul de Administrație al Operei, cum însă stagiunea actuală închisă n'a mulțumit nici pe departe gustul artistic al publicului, e logic să transpănem un procent de vinovăție și pe seama acelei unități superioare de conducere, care a prezidat stagiunea trecută.

Reîntorcându-ne la personalul superior, am constatat că el este prea numeros și plătit prea luxos. Din informațiunile ce deținem găsim de pildă că la București unde sunt spectacole în fiecare seară și de multe ori și două la zi, Opera de acolo are un singur regisor, și un singur director de scenă la Cluj în schimb deși n'avem pe săptămână, decât trei-patru spectacole, avem 2 regisori și 2 directori de scenă, dintre cari unul, după cât știm, deși e plătit cu un salariu lunar de peste 20.000 Lei, n'a montat nici o singură scenă într'un an.

Intenția noastră e ca să ne ocupăm cu Opera din Cluj pe larg și acum în vară, când stagiunea fiind închisă se pot face toate îndreptările necesare, care ar rezulta din afirmațiile noastre, care deși strict controlate s'ar putea să cuprindă ici-colo în detaliu mici greșeli. Spre a da cetitorilor noștri și celor cari poartă pe suflet grija Operei din Cluj un tablou perfect al situației ei, și spre a-i asigura un viitor bun, vom apela și la cei în cauză, cerându-le părerea, dar numai după ce noi am spus sincer totul ce am crezut că avem datoria să o spunem. Vom reveni.

Bogdan-Duică în fața parchetului

Aflăm cu o mare mulțumire sufletească, că în fine bătrânul ponegriitor al marilor bărbați ai neamului românesc și-a dat de om. Era un scandal nemai-pomenit pornirea infectă cu care moșul împieta memoria tuturor figurilor mărețe ale istoriei ardelen.

N'am găsit un singur om care cetind pornografia „istorică” a preaimbrătrănitului transfig al tuturor partidelor, oprit acum pentru un timp la liberali și fixat mai nou, în atitudinea nebunească dictată de Vintilă-Dukas-Tankred et Co., să-i citească proză fără a nu-i dori autorului, niște minunții nu prea în uz a se scrie pe hârtie. N'am găsit un singur român, care să nu se scandalizeze de faptul că există o așa zisă gazetă care în România liberă să publice liberă și nestânjenită cele mai insultătoare minciuni „istorice” la adresa aceluia, cari în viață, au fost stâlpii neamului, după moartea lor au devenit icoane scumpe pe altarul neamului, la care până acum toată românimea s'a închinat cu smerenie, de care e singur preaimbrătrănitul catâr politic a avut curajul a se atinge.

Dar d-l general Vlad, nepot al marului Gheorghe Barițiu, sesizându-se de impietatea făcută cu rea voință a memoriei celui ce a fost Gheorghe Barițiu, l-a împrescat pe d-l Bogdan-Duică. Așteptăm cu nerăbdare sentința menită a servi drept memento pentru toți

Șeful și Plismultorii

Dacă național-țărăniștii vor să se mențină la cârmă și dacă vor să guverneze efectiv nu le rămâne decât să urmeze și să asculte de dl Iuliu Maniu. Altă cale nu există. Alt șef, nu au. Orice dibuiri, în afară de această mică lege, îi duce la prăbușire. Și mai e un adevăr: printr'o eventuală ruptură de regăteni Iuliu Maniu nu pierde nici din prestigiu, nici din importanță, nici din popularitate. Iuliu Maniu s'a afirmat, fără îndoială, ca omul politic cel mai de frunte, după Ion și Ionel Brătianu și după Alexandru Marghiloman. Efigia lui va fi bătută în istorie, pe fondul primelor vremuri, de după război.

S'a spus despre Iuliu Maniu, cu surâsul care nuanțează o astfel de apreciere, că nu ar fi decât un modest avocat de provincie. Dar oamenii și împrejurările l-au ridicat pe culmi abrupte, într'o prea aprigă zonă pentru respirația, pentru privirea și cumpătul unui avocat de provincie. Cașicum ascensiunile acesteia, când omul nu este proiectat acolo din ghinturile unui privilegiu de familie și de clasă, ar fi pur întâmplătoare. Cașicum n'ar fi dovedit, Maniu, într'o aspră viață de luptă, că știe să stăpânească, să aleagă, să aștepte, să realizeze. Căci a trecut, în viața lui de conducător, prin cele mai grele examene. Și nu ne gândim decât la luptele lui din regat. A răpus o oligarhie veche de optzeci de ani, cu prețul unor încordări și eforturi infinite. Ades, când calculul său părea prea complicat, era tocmai atunci, mai simplu. Ades, când părea mai nehotărât, tocmai atunci voința lui se concentrase în tainitele conștiinței și ale instinctelor, pentru a se destinde mai târziu, irezistibil, ca un arc. Dealungul serpentinelor și zigzagurilor aparente ale politicii sale, se distinge, întotdeauna, linia conducătoare spre steaua dură a scopului. Steaua care a scuzat, deunăzi, mijloacele.

Forța lui Iuliu Maniu e această stea care umple viața lui interioară. Viața în care nu inițiază pe nimeni și a cărei intrare e interzisă, ca pragul unui templu hermetic și pur. Se știe, dl Maniu, nu are confidenți. E propriul său duhovnic. Micul avocat de provincie e un spirit eclesiast. Dar și Robespierre a fost un mic avocat de provincie și un preot al

ființei Supreme. Și totul pare inexplicabil la Iuliu Maniu, dacă nu seama de educația lui religioasă. Totul se lămurește cu această cheie simplă. Cine însă o poate mână Constantin Stere, în descrierile și argumentațiile lui impresionante, ni arată pe Maniu, la Blaj, evoluând o dibăcie și încântare, în mijlocul unei lumi de clerici, complicați, formaliste, obsequioase, în mijlocul unui război crâncen de reverențe și cari se disimulează voinți și ambiții îndărjite. Și exclamă: iată omul! într'adevăr, o judecată sumară. Omul care nu crede în nimic dincolo de rațiunea lui suverană, de logica lui rigidă, judecând pe omul care crede, pe omul care își puizează lumina din Hristos, pe omul care se confruntă în fiecare seară cu eternitatea. Stere a văzut numai reverența. Căci ochilor lui îi scapă rugăciunea. Iuliu Maniu se realizează prin credință și rugăciune. De această conștiință superiorității hotărârilor lui, asupra hotărârilor celorlalți. De aci tenacitatea lui irefragabilă, răbdarea lui care uzează, sentința lui care sacrifică. Luați seama: actele politice, mari și mici, ale lui Iuliu Maniu, sunt todeodată și judecări. E mereu în funcție de ideal și de dreptate. E în mijlocul unei lumi mărunte de desertăciune și de patimă de rând: faimă, bani și plăcere. Pentru Iuliu Maniu, care în 1918 a fost șef de Stat, cu aceeași modestie și simplitate cu care e azi prim-ministru, nu există desertăciunea.

Când, deunăzi, Iuliu Maniu refuza să-și calce jurământul către regele Mihai, și-și interzicea satisfacția și trufia de a proclama un rege, galeria politică striga: jesuitism! a-bilitate inutilă! nărav procedurier de avocat și politician calculat. Și adevărul era atât de aproape: pur și simplu, Iuliu Maniu, nu putea să-și calce jurământul. La noi e într'adevăr, greu de priceput. Lumea își proiectează în toate și în toți, chipul și asemănarea.

Din rânduri apropiate i se pregătește, dlui Maniu, un dur asediu. Credem în victoria celui ce ținteste mereu, mai departe, dincolo de sine și de interesele sale. E poate cel mai sigur mijloc de a fi egoist și de a birui, acesta. Dar și cel mai nobil. („Curentul“).

ION VINEA.

Prefectura județului Turda
Serviciul Administrativ

No. Eș. 1885 A

Concurs

În conformitate cu art. 78 din regulamentul legii pentru Statutul funcționarilor publici se publică concurs pentru ocuparea postului de inginer, ordinar cl. II serviciul tehnic al județului Turda, tribut cu salariu de 13.850 lei luna 4000 lei cheltueli de deplasare, plus indemnizația de chirie și ajutor familiar.

Doritorii de a ocupa acest post, vor înainta Prefecturii Turda până la 15 Iulie 1930 cerere în scris, la care vor alătu următoarele acte:

- Extras de naștere.
- Certificat de naționalitate.
- Certificat de moralitate.
- Certificat medical.
- Dovadă de satisfacerea legii n. 1930.
- Declarație de limbile ce cunoaște.
- Diploma de inginer.

Postulanții cari ocupă vre-o funcțiune publică, vor indica aceasta și vor înainta cererea prin autoritatea, la care funcționează cu referințe din partea acelei autorități.

Turda, la 19 Iunie 1930.

Prefect: Miclea.

1787 Șeful serv. adm.: A. Bodvca

